

Editor: *Vasile Burlui*

Redactor: *Oana Iacob*

Tehnoredactare & Copertă: *Ștefan Balan*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARGUERITTE, VICTOR

Băietana / Victor Margueritte ; trad. de dr. Nicolae Dumitrescu. - Iași : Cartea Românească Educațional, 2021

ISBN 978-606-057-168-1

I. Dumitrescu, Nicolae (trad.)

821.133.1

VICTOR MARGUERITTE

BĂIETANA

(traducere de Dr. Nicolae Dumitrescu)

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, Iași,
2021.

Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2, Iași – 700124
www.ecredu.ro

CUPRINS

<i>PARTEA I</i>	5
I.....	7
II.....	22
III.....	38
IV.....	57
V.....	69
VI.....	84
VII.....	104

<i>PARTEA II</i>	121
I.....	123
II.....	127
III.....	143
IV.....	160
V.....	181
VI.....	199
<i>PARTEA III</i>	219
I.....	221
II.....	234
III.....	251
IV.....	267
V.....	281
VI.....	297

I.

Monica Lerbier sună.

- Mariette, spuse ea jupânesei, dă-mi haina.
- Care, domnișoară?
- Cea albastră. Și pălăria nouă.
- Să vi le aduc aici?
- Nu, pregătește-mi-le în odaia mea.

Rămasă singură, Monica suspină.

Ce corvoadă ar mai fi fost și serbarea aceasta dacă n-ar fi trebuit să întâlnească acolo pe Lucian. Era așa de bine în salonaș. Își rezemă capul pe pernele canapelei și-și reluă visarea.

Are cinci ani. E gata să cineze în odaia ei, pe măsuța lângă care, zilnic, „Domnișoara” conducătoarea vieții ei o

supraveghează și o servește. Dar astă seară domnișoara e liberă. O înlocuiește tușa Silvestra.

Monica o adoră pe tușa Silvestra. Pentru că ele două nu seamănă cu celelalte. Celelalte sunt femei. Chiar domnișoara. Mama i-a dat numele așa: „cu toate că ești văduvă, o guvernantă trebuie să se numească totdeauna domnișoară”.

Tușa Silvestra și Monica, dimpotrivă, sunt fete. Ea, o fetiță, deși se crede mare. Și tușa, o fată bătrână. Bătrână, atât de bătrână. Dovadă că are pielea zbârcită și în bărbie trei fire de păr pe un neg.

Și-apoi tușa Silvestra aduce totdeauna, când vine de la Hyères, alviță cu alune și miere arsă. Monica nu știe bine nici unde e, nici ce e Hyères.

Hyères e același lucru ca și ziua de ieri; ceva foarte îndepărtat. Numai ziua de azi interesează. Și azi e sărbătoare. Tata și mama trebuie să se ducă la Operă și mai înainte la restaurant unde sunt invitați.

Opera e un palat unde zânele dansează după muzică și restaurantul un loc unde se mănâncă stridii. Dar asta e numai pentru oamenii mari, spune tușa Silvestra.

Dar iată o zână, ba nu, e mama care se arată în rochie decoltată. Ea are pene la cap, și pare toată îmbrăcată în perle. Monica, uimită, pipăie stofa. Da, perle mici, mici de tot, adevărate. Ar vrea să aibă și un colier.

Monica mângâie gâtul mamei, care se pleacă, să-și ia repede rămas bun de la ea: „Nu, nu, ajunge, că-mi iei roșul”. Și cum mânuța copilei încearcă să-i mângâie catifeaua obrajilor, vocea grăbită a mamei îi poruncește: „Lasă-mă, o să-mi iei pudra”.

La spatele mamei e tata, îmbrăcat, tot, în negru. Un mare V alb îi iese din vestă. E o cămașă caraghioasă făcută din carton alb. Mama povestește tușei Silvestra, care o ascultă zâmbind, o lungă întâmplare. Dar tata bate din picior și strigă: „Cu obiceiul pe care-l aveți ca să vă vopsiți sprâncenele și să vă lustruiți unghiile timp de trei ceasuri, o să pierdem „deschiderea”.

Care deschidere? A stridiilor? Nu. De îndată ce mama și tata au plecat, fără s-o sărute – (Monica e tristă) – tușa Silvestra îi lămurește că e vorba de „deschiderea” muzicii. Va să zică muzica se deschide?

Visătoare, Monica întreabă: „Cum se face asta?” și tușa Silvestra care a luat-o pe genunchi, îi explică dezmiertând-o: „muzica e cântecul care iese de pretutindeni”, din tine însuși când ești fericit... din vânt când suflă peste pădure și peste mare. Și e și concertul instrumentelor care amintesc toate astea. Și „deschiderea” sau „uvertura”, e ca o fereastră larg deschisă spre cer, ca să intre muzica și să putem auzi. Înțelegi?”

Monica privește, dragăstos pe tușa Silvestra și face semn că da.

.....

Monica are 8 ani. A crescut. Tușește deseori. De aceea „Domnișoara” care nu mai e văduvă, ci o luxemburgheză urâcioasă și cu obraji ca niște baloane roșii, are ordin să n-o lase pe Monica să se bălăcească cu picioarele goale prin bălțile în care forfotesc raci mici, nici să alerge înaintea valurilor pe nisipul care, fiind umed, se înăsprește.

Monica nu are voie să adune nici algele proaspete care miros ca oceanul, nici scoicile în scobitura cărora poți asculta vuietul valurilor. „Ce vrei să faci cu murdăriile astea? Aruncă-le”, – i-a poruncit mama odată pentru totdeauna.

Monica nu poate nici citi cât ar vrea (atenția prelungită dă dureri de cap). În schimb, trebuie să facă regulat game, timp de o oră. Degeaba spune că astă o înnebunește; se pare că e un exercițiu pentru degete. Apoi dacă asta înseamnă vacanță, atunci Trouville-ul e mai plicticos ca Parisul.

De altfel, aci la Trouville își vede și mai rar părinții. Mama se plimbă mereu în automobil, cu prietenii. Și seara când cinează acasă – ceea ce se întâmplă foarte rar –, pleacă, imediat ce și-a schimbat rochia, la Cazino, să danseze. Și rămâne până târziu. De aceea dimineața doarme mult. Tata? Nu vine decât sâmbătă, cu trenul bărbaților. Și duminică stă cu domnii, pentru afacerile lui.

Corvoada cea mare e când mama „face plajă”. Privești cum se încrucișează, pe podețele de scânduri, șirurile celor care urcă și coboară. Parc-ar fi, într-un magazin de albituri.

Manechinele, toate la fel, se expun în rânduri strânse. Domnii și doamnele care fac cerc, așezați în jurul gheretelor de papură sau corturilor, se salută cu doamnele și domnii care trec în nesfârșita procesiune.

Când aceștia ajung la capătul drumului parchetat, fac stânga-mprejur și reîncep. Ce urmăresc ei? Monica nu știe. Este o taină. Dacă s-ar lua după răspunsurile care i se

dau la nesfârșitele ei întrebări, Monica ar trebui să creadă că lumea e plină de taine.

Monica se joacă deocamdată, nu departe de ghereta mamei, cu micuța Morin și cu o camaradă pe care nu știe cum o cheamă. Au botezat-o Sfârlează, pentru că se învârtește mereu într-un picior, cântând. Îngenunchiate sub privirea neatentă a luxemburghezei, câteșitrele clădesc un castel aurit, cu bastioane și șanțuri. În mijloc stă în picioare, militărește, cu o greblă pe umăr, un băiețuș frizat, căruia îi spune Mielu (L'Agneau). L-au pus acolo ca să stea cuminte, spunându-i-se: „tu ești garnizoana”.

Jocul e așa: de îndată ce castelul va fi gata, garnizoana va fi liberă și în locul ei va fi închisă aceea dintre ele care va fi prinsă. Dar castelul nu se mai termină. Mielu nu stă la un loc și fără să mai aștepte sfârșitul, execută o ieșire viguroasă. Sfârleaza și micuța Morin fug. Monica, încrezătoare în tratate, nu mișcă. Așa că atunci când Mielu vrea s-o întemnițeze, ea se opune. El o împinge. Lovituri, țipete. Luxemburgheza care se repede, primește și ea partea ei de ghionturi. Mamele aleargă și ele, despărțind pe combatanți. Fără să mai asculte explicațiile încurcate ce se bat cap în cap, îi zgâlțâie. Mielu, care se împotrivese, e palmuit. În același timp, Monica simte o mână lovind-o la întâmplare: plici, poc. „Să te înveți minte”. Îi ard obraji.

Zdrobită, ea privește pe dușmana care a abuzat de puterea ei. Pe dușmana mulțumită că a împărțit vina și pedeapsa. Mama ei! E cu putință? Furia și uimirea pun deopotrivă stăpânire pe sufletul Monicăi. Ea află ce e nedreptatea și suferă ca o femeie.

.....

Monica are zece ani. E domnișoară mare. Sau, după cum spune mama ei, ridicând din umeri, e un copil nesuferit, din cauza fanteziilor, gărgăunilor și nervilor pe care-i are.

Mai întâi nu face nimic ca lumea. Nu și-a sfâșiat toata rochia de dantelă și n-a răcit duminica trecută, jucându-se de-a v-ați ascunselea în parcul doamnei Jacquet cu Michaela și alte haimanale? Și ce broderie, o adevărată ocazie cu 175 de franci metrul. Și ieri, pe când era la cofetărie, nu s-a apucat să ia din galantar un cozonac aproape de un kilogram, ca să-l ducă afară pe trotuar unei fetițe zdrențăroase care-l mânca din ochi? În loc să-i dea o pâine.

Degeaba a vrut să-l plătească din economiile ei: asta nu e milă, e extravagantă. Și dacă judeci bine, e chiar o milă prost înțeleasă. Nu trebuie să faci pe săraci să poftescă anumite lucruri și să le pară rău apoi că nu le pot avea.

Monica e îndurerată de raționamentele astea. Ar vrea ca toată lumea să fericită. Și ea suferă, fiindcă părinții ei n-o înțeleg. Nu e vina ei că nu seamănă cu cei pe care-i vede în jur. Și nici nu e vina ei dacă din cauza obrăjilor scofâlciți și a spinării îndoite, nu-i poate face mândri pe părinții ei: „Ai crescut ca o buruiană rea”, iată ce aude repetându-i-se fără încetare.

Dacă o merge așa, o să sfârșească prin a se îmbolnăvi: mereu i se prezice asta. Monica primește prevestirea cu resemnare, aproape cu plăcere. Și dacă o să moară!? N-o să fie cine știe ce nenorocire. Cine o iubește? Nimeni. Ba da! Tușa Silvestra.

În vacanța Paștilor, când după o bronșită grea care o ținuse trei săptămâni în pat Monica se sculă atât de slăbită că nu se putea ține pe picioare, tușa Silvestra era lângă ea. Și când doctorul spuse: „Copilul ăsta trebuie să trăiască multă vreme la țară, în sud, dacă se poate pe marginea mării. Clima și viața din Paris nu-i priesc”. Tușa strigă:

— O iau cu mine. O duc de aci. Hyères e minunat, nu-i așa, doctore?

— Perfect, e locul visat.

S-a aranjat imediat tot. Și Monica e atât de veselă la gândul că va fi dusă în altă parte, la soare, lângă adevărata ei mamă, că nu mai are timp să se întristeze de faptul că părinților nu le pare de loc rău de ea.

.....

Monica are 12 ani. Poartă coadă pe spate și rodii cu pătrățele, de școlăriță. E cea dintâi elevă din clasa ei, în pensionul tușei Silvestra. În locul străzilor înecate în ceață, se întinde grădina urcată pe coasta dealului. Soarele îmbracă toate lucrurile într-o splendoare suavă. El strălucește pe frunzele palmierilor care se înalță ca niște ferigi enorme, pe ramurile spinoase ale cactușilor, pe aloele albăstrui sau tivite cu galben care seamănă cu niște enorme buchete de zinc. Marea e tot așa de senină ca și cerul cu care se contopește în depărtare.

A venit Paștele. Paștele înflorit. Isus înaintea pe micul lui asin, în legănarea ramurilor verzi. Pământul tot e ca un covor strălucitor și împodobit cu trandafiri, cu narcise, cu garoafe și anemone.

Măine Monica va fi îmbrăcată toată în alb ca o mireasă micuță! Măine! Serbarea nunții ei spirituale. Bunul preot Macarie – nu izbutește să-i spuie cu seriozitate numele – o s-o primească, laolaltă cu tovarășele ei die catechism, la Sfânta cuminecătură. Monica a încercat să înțeleagă frumoasele legende ale sfântului Testament; și a izbutit cu atât mai bine cu cât a avut ca meditaore pe buna ei prietenă Elisabeth Meere. Zabeth, care e protestantă, a primit de acum 4 ani prima ei cuminecătură și asprimea ei în credință adaugă o exaltare deosebită frigurilor mistice în care arde Monica. Amândouă, în adorarea Mântuitorului, descoperă în chip nedeslușit iubirea.

Acea a Monicăi e numai încredere, contopire, puritate. Se lasă amețită de o beție nevinovată, dusă pe aripile desfăcute ale visurilor ei. N-are decât e singură și copilărească teamă, aceea de a nu profana – mușcând în treacă Sfânta anafură – trupul nevăzut și mereu de față al Soțului Divin.

Va trebui – i-a spus preotul Macarie – să se spovească mai înainte, să arate toate gândurile rele. Are două, pe care încearcă zadarnic să le îndepărteze. Ca niște muște rele se așază mereu pe crinul așteptării ei. Rochia ei cea frumoasă! Cochetărie! Și ouăle de Paște! Lăcomie! Mai întâi cel mare, de ciocolată, pe care-l va primi de la Parie, apoi cele mijlocii și cele mici, de zahăr în toate culorile și chiar ouăle adevărate, răscoapte în apă roșie, pe care e așa plăcut să le cauți prin tufe și răzoarele grădinii.

Toate astea sunt treaba tușei Silvestra, care de o săptămâna pregătește pentru tot pensionul, bucurii și surprize. De altfel, acesta e și felul ei de a se împărtăși. Cel

puțin așa spune preotul Macarie, care totdeauna se vaită: „Ce păcat că o femeie așa de cumsecade e necredincioasă.”

Pe cât se vede nu-i un păcat așa de mare, de vreme ce părintele pare că-l iartă. Monicăi, i-ar părea foarte rău să meargă în rai, în vreme ce tușa Silvestra s-ar duce în iad! Dar toate gândurile astea îi chinuiesc mintea. E fericită-și vremea e frumoasă.

.....

Monica are 14 ani. Nu-și mai aduce aminte că a fost un copil bolnăvicios. Are puterea unei plante care și-a găsit pământul priincios și se înalță vârtoasă.

E la vârsta minunată a citirilor, când se arată lumea imaginară și când tinerețea aruncă vălul ei magic asupra lumii adevărate. Nu știe ce e răul, căci tușa Silvestra l-a înăbușit cu totul în sufletul ei curat din fire. În schimb cunoaște și dorește binele. Nu e visătoare, ci credincioasă. Dar nu crede în Dumnezeu, fiindcă asupra acestui punct s-a liberat de conceptele contradictorii ale părintelui Macarie și ale Elisabetei Meere. Pe nesimțite și de la sine s-a convertit la materialismul rațional al tușei Silvestra, păstrând totuși ca și ea o rămășiță spiritualistă. Dar pe lângă asta – sămânță a dublului și primului ei misticism – manifestă o oarecare înclinare spre absolut. Astfel, urăște minciuna și adoră, cu religiozitate adevărul.

Are încă de prietenă bună pe Elisabeth Meere. Aceasta și-a schimbat religia și din luterană a devenit sionistă. De trei ani e îndrăgostită de Monica. Și e îndrăgostită cu atât mai mult, cu cât a dorit-o fără nădejde. Elisabeth